

Heidi Lettojärvi

31.8.2026

Ympäristöministeriölle

Viite: VN/6162/2026

Alueidenkäyttöasetus

ET kiittää mahdollisuudesta lausua asetusluonnoksesta. Lausuntopalvelussa lausunto on pyydetty jäsentämään seuraavien otsikoiden alle. ET antaa lausuntonsa tummennettujen otsikoiden asioista.

- **Kommenttinne 1 §:stä, Maakuntakaavan kaavaselostus**
- **Kommenttinne 2 §:stä, Yleiskaavan kaavaselostus**
- **Kommenttinne 3 §:stä, Asemakaavan kaavaselostus**
- *Kommenttinne 4 §:stä, Kaavojen viranomaisneuvottelut*
- *Kommenttinne 5 §:stä, Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä kaavan aloitusvaiheen vuorovaikutus*
- *Kommenttinne 6 §:stä, Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä kaavan valmisteluvaiheen vuorovaikutus*
- *Kommenttinne 7 §:stä, Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä tiedottaminen*
- **Muita kommentteja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi alueidenkäytöstä**
- *Kommenttinne luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta*

Kommenttinne 1 §:stä, Maakuntakaavan kaavaselostus

Kaavaselostuksia (myös yleis- ja asemakaava) koskeva sääntely jää pääosin ennalleen. Poikkeuksena tästä on se, että kaavaselostuksessa esitettäviä kaavan vaikutuskohteita ei enää luetella, vaan asetuksessa viitataan laissa yksilöityihin todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin (alueidenkäyttölaki 78 §) ja kunkin kaavan sisältövaatimuksiin (alueidenkäyttölaki 23, 34 ja 50 §). ET pitää tätä hyvänä, selkeyttävänä ja päällekkäistä sääntelyä vähentävänä tapana.

Tästä pääsäännöstä poiketen asetukseen tuodaan uutena vaatimuksena se, että kaavaselostuksessa (myös yleis- ja asemakaavan osalta) on esitettävä todennäköisesti merkittävät vaikutukset saamelaiden oikeuksiin kotiseutualueellaan. ET pitää vaatimusta sinällään sisällöllisesti perusteltuna. Ratkaistusta herää kuitenkin kysymys siitä, miksi tämä asia esitetään asetustasolla eikä lakitasolla muiden vaikutuskohteiden tavoin. Näiden muiden vaikutuskohteiden osalta lain esitöissä on pyritty avaamaan ”todennäköisesti merkittävät vaikutukset” -ilmaisun tarkoitusta ja nimenomaan muutosta voimassa olevan lain ”merkittävät vaikutukset” -ilmaisuuksiin. Tältäkin osalta

lainkäyttäjälle jää epäselväksi ja täysin perustelemattomaksi miten ja mistä lähteistä saamelaiskysymysten vaikutuskynnystä pitäisi lähestyä.

Kommenttinne 2 §:stä, Yleiskaavan kaavaselostus

Katso kommenttimme 1 §:ään.

Kommenttinne 3 §:stä, Asemakaavan kaavaselostus

Katso kommenttimme 1 §:ään.

Muita kommentteja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi alueidenkäytöstä

Muistion nykytilakuvauksessa on todettu, että YVA-kaavayhteismenettelyiden määrä on vähentynyt ja vuosina 2023-2025 niitä ei aloitettu. Muistiossa syyksi tälle on arvioitu sitä, että yhteismenettely koetaan vaativana tehtävänä ja aiheuttavan lisätyötä kunnalle ja yhteysviranomaiselle. Muistion mukaan viranomaiset ovat pitäneet toimivana ratkaisuna erillisiä menettelyitä, mutta kuulutusaikojen ja yleisötilaisuuksien yhteensovittamista.

ET toteaa, että ns. ”hankekaavan” ja samaa hanketta koskevan YVA-menettelyn yhdentäminen on ajatuksellisesti kannatettava. Molemmissa menettelyissä voidaan hyödyntää samaa tietopohjaa ja hankekohtaisia selvityksiä, ja menettelyt ovat useimmiten ajallisesti yhteensovitettavissa. ET pitää harmillisena, että toimimattomaksi koettua yhteismenettelyä ei ole pyritty parantamaan ja sujuvoittamaan, vaan menettely jäisi ennalleen.

Viimeistään alueidenkäyttö- tai YVA-lainsäädännön mahdollisissa seuraavissa kehittämishankkeissa tulisi selvittää mahdollisuudet menettelyn kehittämiseen siten, että se aidosti loisi käytännöllisen ja tehokkaan tavan menettelyiden yhdentämiseen. Tavoitteena tulee olla aidosti yhdistetty menettely. Tällä hetkellä yhteismenettelyä kuormittaa erityisesti vaatimus erillisistä YVA- ja kaava-asiakirjoista.